

American Hagwon

Min Jin Lee bij Meulenhoff:

Pachinko
Han
American Hagwon

Min Jin Lee

American Hagwon

ROMAN

Vertaald door Jetty Huisman en Theo Schoemaker

MEULENHOF

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie van het
Nederlands Letterenfonds.

ISBN 978-90-896-8428-8

ISBN 978-94-023-2891-2 (e-book)

ISBN 978-90-492-1483-8 (audio)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *American Hagwon*

Omslagontwerp: Rebecca Heselton © HarperCollins Publishers Ltd. 2026,

bewerkt door DPS Design & Prepress Studio

Auteursfoto: © Hae Ran

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2026 Min Jin Lee

© 2026 Nederlandse vertaling Jetty Huisman, Theo Schoemaker en Meulenhoff
Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of
op enige wijze, herzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van
(delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and
similar technologies.

Voor mijn leraren en leerlingen.
Ik sta voor altijd bij jullie in het krijt.

Inhoud

BOEK I

Maart 1992 - januari 1995

9

BOEK II

November 1996 - maart 1999

125

BOEK III

Oktober 1999 - januari 2001

263

BOEK IV

Januari 2003 - december 2005

419

BOEK V

Januari 2006 - mei 2007

557

BOEK I

Maart 1992 - januari 1995

Het paradoxale aan het onderwijs is dat hoe meer we leren,
hoe meer we de samenleving waarin we zijn opgeleid
in twijfel gaan trekken.

JAMES BALDWIN

I

Terugkeer

Gaepo-dong, Seoel, Zuid-Korea, maart 1992

De spelregels zijn alweer veranderd. Binnen een maand na hun terugkeer uit Australië had mevrouw Helen Koh een geschikt appartement in een goed schooldistrict van Seoel voor haar gezin gevonden. De middenklassewijk Gaepo was dan wel niet zo chic als waar haar zus Sonya woonde, maar het moest maar goed zijn. Nadat ze het schandalig hoge bedrag aan sleutelgeld voor twee jaar huur had betaald en enkele noodzakelijke dingen had aangeschaft, als overbrugging tot hun container uit Sydney aankwam, was vrijwel al hun spaargeld op en had Helen geaccepteerd dat ze zich niets beters konden veroorloven.

Hun huurwoning in Campsie, een voorstad van Sydney, had vier slaapkamers, een speelkamer en een grote tuin voor barbecuefeestjes. In Seoel woonden ze in een appartement op de tweede verdieping van een vijf jaar oude flat die door een niet al te goede aannemer snel was opgetrokken, met drie kleine slaapkamers, een redelijk groot woonvertrek en twee badkamers. De grootste slaapkamer was voor de twee jongens, Bo en DH; Helen en haar man John sliepen in de middelgrote kamer en de kleinste, naast de gang, was voor Mido, het kind dat Helen de meeste zorgen baarde.

Vanaf het begin van hun huwelijk had John de huishoudfinanciën aan zijn verstandige vrouw overgelaten. Doordat Helen zuinig en bedachtzaam was kon hij zijn aandacht volledig op zijn carrière richten. Al bijna twintig jaar gaf Helen John elke maandagochtend een weekgeld

voor zijn reiskosten, maaltijden en losse uitgaven en daarna was het haar taak om rond te komen van de rest van zijn salaris er hun kerkelijke bijdragen, levensonderhoud en pensioenspaargeld van te betalen, zo nodig en in die volgorde. John was afgestudeerd als wiskundige aan de Nationale Universiteit van Seoel en gaf de voorkeur aan rekensommen die hij op papier kon oplossen; het gezinsleven kende veel te veel onbekende variabelen.

Het was duur om drie kinderen op te voeden en al toen ze nog jong waren was Helen als verkoopmedewerker in de detailhandel gaan werken om Johns vaste inkomen aan te vullen, dat niet genoeg was om hun steeds hogere rekeningen te betalen. Het gezin Koh was voor Johns werk naar Paramus, Seoel en Sydney verhuisd. In elke stad was het Helens leidinggevendende opgevallen dat ze een goede, betrouwbare verkoperster was.

Helen had voor alle drie de kinderen Koh een ringband met een beige envelop erachterop geplakt waarin ze contant geld deed om schoolgeld, kleren en extraatjes van te betalen. Dit jaar waren de enveloppen een stuk dunner dan anders, want de kinderen hadden veel nieuwe spullen nodig nu ze weer in Korea waren. Naast een schooluniform moesten er voor Bo en DH grotere sneakers, een dikkere winterjas en stapels studieboeken worden aangeschaft. Mido, de jongste, was niet zo hard gegroeid als haar broers, dus zij kon nog een jaar met haar kleren doen; alleen had ze in Sydney onderwijsspecialisten moeten raadplegen, wat een grote hap uit haar deel van het spaargeld had genomen.

Mido was dertien jaar en zat in de eerste klas van een middenschool in de buurt. Ze was klein en tenger voor haar leeftijd en werd vaak veel jonger ingeschat. Ze had de kleine, ronde ogen van haar vader, wat haar een vertederende uitdrukking gaf als ze glimlachte. Bovendien had ze net als hij een uitstekend gezichtsvermogen en hoefde ze geen bril, in tegenstelling tot Bo, die er al een nodig had toen hij nog kleuter was. Mido droeg haar donkere haar in twee dikke vlechten en met een middenscheiding, wat goed paste bij haar tamme, onopvallende manier van doen.

Hoewel Mido prima kon praten leek het of ze daar bijna niet toe in staat was: niet op school, niet in de kerk, eigenlijk nergens buitenshuis. Thuis zei ze alleen het hoognodige en ze voelde zich vooral bij haar vader op haar gemak. Op zaterdagavond, nadat ze haar huiswerk en karweitjes

had gedaan, keken ze vaak samen naar een muziekprogramma op tv, giechelend en glimlachend in een woordloze bubbel.

De kinderen waren alle drie geboren in Paramus, New Jersey, toen John voor een Japanse handelsonderneming in New York werkte onder Taehun Shin, die op de universiteit een jaar boven hem had gezeten. Shin was als een broer voor John geweest; eerst op school, daarna tijdens hun militaire dienst in de elite-eenheid KATUSA waar hun Engels nog beter werd, en vervolgens in de tijd dat ze voor een Japanse en daarna een Koreaanse handelsondernemingen werkten, toen beide mannen met hun gezin als expats in het buitenland woonden. Het gezin Koh had zeven jaar in New Jersey gewoond, drie in Seoel en daarna bijna zes in Sydney tot ze een maand voor aanvang van het schooljaar weer naar Seoel terugkeerden.

Toen Mido nog jong was, werd Helen vaak op school uitgenodigd om over haar zwijgzame dochter te komen praten. In de peuterklas in Paramus en de eerste basisschooljaren in Seoel had Mido amper met de andere kinderen gepraat en geen vriendschappen gesloten. Op de basisschool in Sydney zinspeelden de onderwijzers op leerproblemen, hoewel ze hoge cijfers haalde. Ze werd aangemoedigd om vaker het woord te nemen, voor zichzelf op te komen en meer in groepsverband te doen.

Helen wilde als moderne, goed opgeleide moeder haar jongste kind graag helpen. Ze nam vrij van haar werk om met haar dochter een leerstoornisspecialist, een logopediste en een ergotherapeut te bezoeken. Alle artsen in Sydney bestempelden Mido allemaal min of meer als normaal. Een gerespecteerde kinderarts stelde vast dat er geen medisch probleem met het gehoor of de stembanden van het meisje was. De kinderpsycholoog dacht dat Mido's verlegenheid cultureel bepaald was en dat ze door het vele verhuizen van slag was geraakt. En de klassenleermeester meende dat Aziatische kinderen nu eenmaal niet zo spraakzaam waren.

Mido's vader, een introverte man met een hoge functie als manager van de afdeling grondstoffen van een multinationale handelsonderneming, vond dat maar simplistische onzin. Koreanen waren echt niet allemaal zwijgzaam. Zelf had hij veel luidruchtige familieleden gehad. Zijn moeder, vader en oudere broer hoefden maar even aangemoedigd of uitgedaagd te worden of ze begonnen al te schreeuwen en hun helder verwoorde mening te verkondigen. Om met rust te worden gelaten had

John zich afgezonderd om te studeren, en hij blonk dan ook uit in wiskunde en talen. Eenmaal volwassen verlangde hij niet veel van het leven. Hij was tevreden als hij naar muziek kon luisteren en bij zijn vrouw en drie kinderen was.

John wilde zijn lieve Helen, die zich duidelijk zorgen maakte omdat haar dochter geen vrienden en vriendinnen had, graag geruststellen. Als kind was Helen, evenals haar oudere zus, echt een gangmaker geweest: innemend, vriendelijk en iemand die wist wat ze wilde en hoe ze dat kon bereiken. Ze sprak even vloeiend Koreaans als Engels. Op de universiteit was ze vicevoorzitter van een Engelse poëzieclub en secretaris van een muziekbeoordelingsgroepje geweest. Helen betrok de problemen van haar dochter op zichzelf.

John maakte zich niet zo druk om de toekomst van zijn dochter. Al zat ze in het eerste jaar van de middenschool, ze had het leesniveau van een universitair student. Hij was van mening dat ze gewoon niet door de andere kinderen op waarde werd geschat. Zodra ze er klaar voor was zou ze vrijuit gaan spreken, vrienden krijgen en de baan vinden die voor haar bestemd was. Ze groeide vast over haar verlegenheid heen, en Helen, een vrome vrouw, bad dat hij daarin gelijk had. Misschien zou Mido wat extravertter zijn geworden als haar zelfverzekerde broers niet zo aanwezig waren en haar overvleugelden of wanneer het gezin Koh niet om de paar jaar naar een ander deel van de wereld was verhuisd.

John Koh wilde dat zijn zoons en zijn dochter dezelfde kansen kregen, maar hij begreep dat ze een ander karakter hadden. Hij vond gemoeidsrust het belangrijkste voor zijn dochter. Al dat gevis en die extra aandacht kon niet bevorderlijk voor haar zijn. Je vindt altijd iets afwijkends als je maar goed kijkt. Er was overal gewoon te veel herrie. Als Mido liever haar eigen gang ging en afzondering en stilte zocht was dat prima.

Zoals te verwachten viel van een kind dat heel veel las en amper praatte, haalde Mido goede cijfers, maar toch stond er vaak in haar rapport: 'Mido is pienter en kan goed leren. Haar gebrek aan sociale contacten is wel zorgelijk.'

Helen wist dat haar zoons populair waren en goede schoolresultaten behaalden. Bo was een studiebol, altijd geliefd bij leraren, en DH kon heel goed voetballen. Helen wilde alles nu eenmaal graag regelen en zocht naar manieren om haar dochter meer zelfvertrouwen te ge-

ven. Mido hoefde niet meteen voorzitter van de schoolvereniging of de mooiste of beste leerling te worden; Helen wilde alleen niet dat haar kind werd buitengesloten.

Hoewel Helen liever niet naar Seoel was teruggegaan maar de kinderen in het buitenland had willen opvoeden om hun mogelijkheden te vergroten, was er één troost: dat Mido verlegen was viel in Korea niet op. Een kind kon hier nu eenmaal stiller zijn.

Mido's school, zes straten achter de grote winkelstraat, was nog geen tien minuten lopen van het appartement van de familie Koh vandaan. Het betonnen gebouw van drie verdiepingen met een leistenen dak was witgesausd met een donkerblauwe rand en bestond uit een groot aantal klaslokalen, een ruime aula, twee muzieklokalen en een nieuwe gymzaal. Er was een goed onderhouden veld waar de jongens en meisjes uit de drie klassen konden sporten. Mido ging niet naar de gewilde middenschool in Gangnam, vanwaar de meeste leerlingen naar een van de exclusieve middelbare scholen in de stad werden doorgestuurd, maar haar school was bij lange na niet de slechtste.

Er zaten zesenvestig leerlingen in Mido's klas. Meneer Na, hun klassenleraar en wiskundedocent, gaf Mido een plek in de tweede rij.

Vlak achter haar zat een aantrekkelijk meisje met grote, donkere ogen. Yun Kim was een uitstekende leerling en stond verder bekend om haar hardlooptalent en omdat ze mooi piano kon spelen. Jaar na jaar werd ze door haar klassenleraar als klassenvertegenwoordiger gekozen omdat de anderen naar haar luisterden. Elke ochtend maakte Yuns moeder een vlecht in het schouderlange, ravenzwarte haar van haar enige kind, en ook al droegen alle meisjes hetzelfde uniform, Yun viel op met haar Amerikaanse sneakers.

Het was een van Yuns taken als klassenvertegenwoordiger om Mido, de nieuwe leerling uit Australië, te helpen haar draai te vinden. Op de eerste schooldag wees Yun haar waar ze haar lunchtrommel-tje kon neerzetten, waar en wanneer ze zich moest omkleden in haar sportkleding, bij welke clubjes ze zich kon aansluiten en in welke lokalen die samenkwamen. Mido volgde haar instructies op, viel Yun niet lastig met onnodige vragen en hield zich zoals gewoonlijk afzijdig. Ze was altijd al een oplettend kind geweest dat alles wat ze moest weten zelf ontdekte.

Mido glimlachte vaak als compensatie voor haar zwijgzaamheid tegenover de andere meisjes en dan krulden haar ogen mee met haar ronde, roze wangen. De meeste volwassenen waren van mening dat ze een lief gezicht had, maar haar klasgenoten vonden haar vast minder knap dan Yun, die met haar symmetrische gelaatstrekken veel bewondering oogstte. Toch kon het Mido weinig schelen dat ze geen opvallende schoonheid was; het was eerder een opluchting dat ze geen aandacht trok.

Op de derde schooldag toen het bijna lunchpauze was, werd Bora Kang door meneer Na naar voren geroepen om een rekensom op te lossen. Bij de voordeur hing een mededelingenbord waarop de leraren elke week de uitslagen van de toetsen ophingen, en Bora's naam prijkte vaker wel dan niet boven aan de meeste lijsten.

Bora, een serieus meisje dat elke dag een andere kleur haarband droeg, liep resoluut naar het bord, loste de som vlot op, klopte het krijt van haar rechterhand en ging terug naar haar plaats in de laatste rij bij het raam. Voor ze ging zitten streek ze haar marineblauwe plooirok glad, waarna ze de zoom naar beneden trok om haar bovenbenen te bedekken.

Mido vergeleek Bora's antwoord op het bord met dat op haar eigen werkblad. Ze had het fout. Mido had de teller niet moeten vermenigvuldigen. Ze wreef het versleten oortje van haar blauw-witte puppygum over de potloodtekst en maakte de som opnieuw.

Meneer Na riep: 'Mido Koh.' Ze keek op van haar blad en glimlachte naar de leraar.

'Nummer 3,' zei hij en wees naar het bord.

Mido slikte en liep bedeesd naar het bord, haar werkblad in de hand. Uiterst behoedzaam schreef ze haar antwoord over.

'Fout,' zei hij en schudde teleurgesteld zijn hoofd. Omdat ze nog maar pas in het land was, had hij haar een relatief eenvoudige som gegeven.

Mido beet op haar lip en toetste haar antwoord aan Bora's oplossing van de vorige opgave. Ze had dezelfde rekenfout gemaakt als zonet door de teller te vermenigvuldigen. Met een paar snelle halen met de wisser, waarbij ze de boord van haar blauwe trui vuil maakte, veegde ze haar foute antwoord uit zodat ze opnieuw kon beginnen.

'Wie zei dat dat mocht?'

Mido schrok van meneer Na's strenge toon.

‘Wat leer je ervan als je je fout niet ziet, erkent en uitlegt? Niemand schiet er iets mee op als je niet aanwijst wat er verkeerd was. Je hebt je fout uitgewist en nu kan niemand ervan leren. Uitwissen is hetzelfde als een tekort toedekken. Het is een leugen. Het is laf en egoïstisch.’

Op de universiteit had Meneer Na basketbal gespeeld en na zijn afstuderen was hij sportcommentator voor een radiozender in Daegu geworden. Toen bleek dat hij met zijn geliefde baan bij een lokaal radiostation geen gezin kon onderhouden had hij hard gewerkt aan een tweede carrière als wiskundeleraar op een middelbare school en was uiteindelijk met zijn vrouw en twee kinderen in de hoofdstad beland. Deze knappe voormalige sporter oogstte bewondering bij de leraressen en de dames van de administratie, terwijl de mannelijke leraren naar hem opkeken vanwege zijn discipline en omdat hij goed kon dunken.

‘Mido Koh,’ zei meneer Na met zijn diepe tenor. ‘Hoorde je niet wat ik vroeg? Hoe kun je iets leren als je je fout niet toegeeft en daarna toelicht?’

Mido keek hem verward aan en sloeg daarna snel haar blik neer omdat ze geen idee had wat hij van haar wilde. Moest ze haar fout op het bord herstellen? De tranen sprongen haar in de ogen.

Tranen stemden Na nooit milder. Daar werd het eerder erger van. Als meisjes een succesvol leven wilden krijgen moesten ze minder gevoelig worden, vond hij. Zelf was hij voor zijn dochter een even strenge vader als voor zijn zoon. Het leven kende veel nare teleurstellingen en wreedheden, en hij zag het pedagogische nut niet in van een zachte behandeling van die middenklasse meisjes, die geen benul hadden hoe makkelijk zij het hadden vergeleken met hemzelf en de generaties boven hem.

Met een frons sloeg de leraar zijn armen over elkaar. Haar gezicht stond hem niet aan; ze had te weke en kleine gelaatstrekken en haar hoofd was nog niet in verhouding met haar tengere lichaam. Meneer Na had liever dat meisjes zo stralend waren als een nieuw muntstuk, zo aantrekkelijk als een mooie bloem en met een jeugdige vitaliteit en beweeglijkheid. Dit meisje was ongetwijfeld een ongemotiveerd, gepamperd kind uit een rijk gezin dat in het buitenland had gewoond. Dat ze zo klein was wees volgens hem op een kieskeurige eter.

‘Kom bij mijn bureau staan.’

Mido liep naar zijn grote houten bureau, naast de vensterdeur. In

de gang stonden jongens en meisjes in schooluniform op volgorde van lengte in een rij langs de betegelde muur. Kon ze het maar op een rennen zetten, de deur door, en zich in een wc-hokje verstoppert tot haar hart niet meer zo bonkte.

‘Steek je handen uit,’ zei meneer Na.

Een waas van onbegrip vertroebelde haar glanzende ogen.

‘Zo.’ Meneer Na stak zijn grote, sterke basketballershanden naar voren, de bleke palmen naar boven.

Met een frons op haar voorhoofd deed Mido hem na. Haar handpalmen hadden drie kleuren: roze en wit in het midden en blauwig rond de duimen en vingers. Ze had nooit eerder echt stilgestaan bij haar lichaam en al helemaal niet bij haar kleine handen.

Meneer Na pakte een koperen liniaal uit zijn pennenhouder; een van de schoolbenodigdheden die hij van zijn eerste salaris als leraar had aangeschaft.

Hij hief zijn rechterhand en sloeg met de zware liniaal op haar geopende handen.

‘Eén,’ zei hij rustig.

Mido’s gezicht vertrok vanwege de felle pijnscheut.

De klas had medelijden met Mido. Ze was niet gewaarschuwd. Niemand had haar verteld dat dit kon gebeuren. Alleen als je een goed antwoord gaf kon je deze vernedering voorkomen, of wanneer de leraar iets had geregeld met je moeder. Als je vader een belangrijk persoon was kon dat ook verschil maken.

Yun voelde zich als klassenvertegenwoordiger vooral schuldig omdat ze niets had gezegd over de gouden liniaal van meneer Na, die rode strepen op de zachte kinderhuid naliet.

De tranen stroomden over Mido’s wangen terwijl ze beheerst adem probeerde te halen, zoals dokter Ryan haar had aangeleerd voor als ze bang was. Nu iedereen zag hoe ze straf kreeg moest ze blijven ademen. De aardige dokter uit Sydney met zijn grijze haar had haar gezegd dat ze rustig moest in- en uitademen als ze bang of bezorgd was. Het komt wel goed, zei hij dan. Haal adem.

‘Twee,’ zei meneer Na kalm, waarna hij zijn liniaal met een zwierig gebaar ophief en neer liet komen.

‘Drie.’

De klas hoorde de laatste pets van metaal op huid en het meisje bleef

roerloos staan zonder een kík te geven. De leerlingen wisten dat dit de laatste was.

Drie klappen voor som nummer drie.

Met de rug van haar linkerhand veegde Mido haar wangen droog. Pas na een rukje van meneer Na met zijn kin in de richting van haar tafeltje maakte ze een buiging voor de leraar en ging ze weer naar haar plek.

‘Lunchpauze, leerlingen,’ zei meneer Na op aangename, redelijke toon. Hij liep het lokaal uit.

Yun pakte haar lunchtrommel en die van Mido van de plank naast de kast met leerboeken. Ze legde ze beide op haar tafeltje. De andere leerlingen maakten hun plastic zakjes of linnen pakketjes open zodat hun klaslokaal opeens een rumoerige eetzaal werd.

‘Kom mee,’ zei Yun.

Ze liepen de lange gang door tot Yun Mido de toiletten binnentrok.

‘Ik heb zo’n hekel aan die man,’ fluisterde ze. ‘Wat een klootzak.’ Ze keek verlekkerd bij die verboden belediging. Toen ze naar Mido glimlachte kreeg ze kuiltjes in haar wangen.

Mido probeerde haar tranen te bedwingen. Ze had de som niet goed opgelost dus zij had het verkeerd gedaan. Maar niemand had haar ooit geslagen. Thuis niet en op school niet.

Yun draaide de kraan open.

‘Was je gezicht, daar knap je van op. Toe maar,’ zei Yun en Mido gehoorzaamde.

Yun haalde een schone witte zakdoek tevoorschijn. ‘Droog je gezicht af. En maak je niet druk om die idioot.’

Mido had nog nooit een meisje dat soort taal horen uitslaan. Zelfs haar broers gebruikten zulke woorden niet. Op school in Sydney werd je naar de directeur gestuurd als je iemand uitschold. In hun mentorlokaal was Yun een modelleerling die keurig sprak. Maar hier in de toiletruimte leek ze heel iemand anders. Zelfs haar knappe gezicht zag er minder onbewogen uit nu ze haar kiezen op elkaar klemde en zo boos was dat de aderen in haar ranke hals opzwellen.

Yun bekeek Mido’s handen. Er liepen roze striemen over de muis van haar handpalmen.

‘De meeste leraren hier zijn best oké en slaan ons nooit, maar ik had ouderejaars weleens iets over meneer Na horen zeggen. Sorry dat ik je

niet heb gewaarschuwd.’ Ze lachte kort. ‘Volgens mijn moeder is het mijn schuld als ik een tik van een leraar krijg. Mijn vader zegt dat het goed voor me is om een pak op mijn sodemieter te krijgen omdat ik dan beter mijn huiswerk ga doen.’

Mido kon zich niet voorstellen dat haar ouders meenden dat slaan nodig was.

Yun keek Mido aandachtig aan in een poging in haar donkere ogen te lezen wat zij ervan vond. Sinds de eerste schooldag had het nieuwe meisje vrijwel geen woord gezegd, op een bijna onhoorbare instemming na als de presentielijst werd afgelezen.

Vreemd genoeg stoorde Mido’s zwijgzaamheid Yun niet. Sterker nog, op een bepaalde manier voelde ze zich tot de nieuwe leerlinge aangetrokken: ze gaf haar het aangename gevoel nuttig te zijn.

‘Daar ben ik het overigens niet mee eens,’ voegde Yun eraan toe. ‘Ik ga heus niet beter mijn best doen omdat de leraren me misschien slaan. Nu krijg ik meestal geen klappen, maar ik wil er ook niet bij zijn als het anderen overkomt. Ik heb zo’n hekel aan leraren die slaan. Je kan iets vast wel op een andere manier duidelijk maken.’ Ze haalde haar schouders op. ‘Zorg in ieder geval dat je thuis niet in de problemen komt en vertel je ouders niet wat er vandaag is gebeurd.’

Yun wierp een blik in de metalen spiegel om meteen weer weg te kijken, alsof het beeld van het knappe meisje een verrassing voor haar was.

‘Stel je voor dat je de tiende opgave had verknald,’ zei Yun, die haar beide handen ophief en alle tien vingers spreidde. ‘Tien petsen.’ Ze giechelde.

‘Meneer Na weet helemaal niks. Hij geeft geen enkele uitleg, maar hij verwacht wel dat je goede antwoorden geeft. Heb je het fout dan slaat hij je, telkens weer. Ik heb gehoord dat als hij heel enthousiast wordt, hij met een bezemsteel tegen je benen slaat. Dan is die liniaal zo slecht nog niet. Twee jaar geleden heeft hij een jongen zo hard geraakt dat zijn kuiten begonnen te bloeden. Zijn moeder kwam zelfs haar beklag doen. Niet dat het daar beter van werd.’

Met een denkbeeldige bezem in haar peziges armen zwiepte Yun verwaarloosd onder Mido’s knieën. Ze rilde toen ze beseftte dat dat eerder eng dan grappig was en keek naar haar helderwitte leren sneakers.

Yun ging ernstig verder. ‘Mido, ben je misschien slecht in wiskunde?’

Ik wil niet dat je je nog beroerder voelt, maar dat was niet de moeilijkste opgave van vandaag.'

Mido schudde van nee. In Sydney had ze altijd heel hoge cijfers voor wiskunde gehad. Maar hier waren ze een stuk verder, zodat ze haar leerboek steeds weer moest raadplegen. Het huiswerk kostte haar meer tijd. Haar broers klaagden er ook al over. Ze gingen telkens laat naar bed omdat de opdrachten voor school zo moeilijk waren.

'Misschien moet je een andere hagwon nemen,' zei Yun.

Mido keek haar niet-begrijpend aan.

Yun leunde tegen de lange wastafel.

'Wanneer ben je jarig?' vroeg ze. 'Ik op 9 oktober. Ik ben klein dus ze denken altijd dat ik de jongste ben, maar dat is niet zo. Jij bent ook niet lang. Ben je ouder dan ik?'

Mido haalde haar schouders op.

'Wanneer? 'Wanneer ben je jarig?' Opeens vond Yun dat ze recht had op een antwoord.

Eindelijk antwoordde Mido. '1 oktober.'

Yun stompte Mido's schouder met haar knokige vuist.

'Jaah! Je kunt toch praten. Ik wist het wel.'

Mido keek beduusd, ze begreep maar niet dat iedereen het zo belangrijk vond dat er de hele tijd gepraat werd.

'Acht dagen verschil stelt niks voor. We zijn bijna een tweeling. Misschien waren we wel tegelijkertijd in het ziekenhuis.' Yun greep Mido's linkerhand.

'Kom, we gaan eten. Mijn moeder heeft worstjes en dumplings in mijn lunchtrommel gedaan vandaag, en ik heb een doosje chocoladepepero's. Die deel ik met je. Weet je wat? Waarom ga je niet met mij mee naar de Eagle Academy? Ik heb Teacher Sean voor Engels en ik volg wiskunde bij Teacher Henry. Ze komen allebei uit Amerika. Teacher Henry heeft aan het MIT gestudeerd. Dat is voor wiskunde en natuurwetenschappen een betere universiteit dan Harvard. Ik vraag wel of mijn moeder de jouwe belt. Mijn ouders willen dat ik in Amerika ga studeren, dus ik ga naar een bijzondere hagwon, eentje van de Amerikanen. Nou ja, ze zijn wel Koreaans maar niet echt. Eerder *gyopo*.' Yun bleef even stil. 'Net als jij. Dus.'

Mido liep respectvol een afstandje achter Yun aan, waarbij ze goed uitkeek dat ze niet op de schaduw van het meisje stapte. De klassenver-

tegenwoordiger liep doelgericht door de met geel linoleum bedekte, brede gang met links en rechts rijen klaslokalen. Terwijl ze aan hun tafeltje hun lunch aten kletste Yun tegen het stille meisje aan, dat met knikjes en glimlachjes reageerde. Haar nieuwe vriendin had alles al voor hen beiden uitgestippeld, en Mido was dankbaar dat Yun haar onder haar hoede nam.

Enveloppen

Dat Mido's leraar thuis langs zou komen had niemand verwacht. In de woonkamer stonden vijf klapstoelen van grijs metaal en twee multiplex tafels, een waaraan de kinderen hun huiswerk maakten en een andere om aan te eten. Tot nu toe ontbraken er vloerkleden, schilderijen en boeken aan het huurappartement. Elke ochtend had Helen in een mum van tijd de kale vloeren geveegd. De kinderen sliepen zolang in een slaapzak en Helen en John onder beddengoed van Helens oudere zus Sonya. Op kleren en toiletpullen na had Sonya hun alles geleend, net als een paar jaar eerder. Want waarom zouden ze dure matrassen, potten en pannen kopen als hun eigen huisraad over twee maanden aankwam? Net of we aan het kamperen zijn, had Helen tegen haar gezin gezegd, en de kinderen hadden niet geklaagd.

Helen was bezig met het invullen van een sollicitatieformulier voor een parttime verkoopbaan bij de taxfreewinkel van het Lotte Hotel. Met de werktijden kon ze op tijd thuis zijn om te koken en de kinderen met hun huiswerk te helpen. Helen gaf weinig om luxe handtassen of dure gezichtscrèmes, maar doordat ze op veel plaatsen allerlei producten aan uiteenlopende klanten had verkocht kon ze waardering voor kwaliteit opbrengen en zag ze de waarde in van een kostbaar, bijzonder cadeau. Als Koreaanse met een goede beheersing van het Engels kon ze in Seoel bij de beste winkels aan de slag. Met een baan van dertig of veertig uur per week plus commissie kon ze de kinderen naar een goede hagwon sturen en nog sparen ook.

De huistelefoon ging en toen Helen de intercom beantwoordde was het tot haar verrassing meneer Na. Helen stopte het sollicitatieformulier in een blauwe opbergmap.

De leraar boog toen hij het appartement binnenkwam en trok zijn zwarte, pas verzoelde leren schoenen uit. Meneer Na had zijn penny-loafers lang gepoetst en opgewreven tot ze blonken als een spiegel. Hij ging prat op zijn nette voorkomen.

Hij was een paar jaar jonger dan Helen en aardig wat langer dan John. Geen grijze haren in zicht. Meneer Na's lichte huid was gebruind doordat hij elke ochtend hardliep. Hij zag er opvallend goed uit met zijn afgetrainde, sportieve lichaam en witte tanden, waaruit zijn afkeer voor sigaretten en koffie bleek. Hij droeg een gouden trouwring en een niet al te duur Japans horloge, een grijs wollen vest, een gesteven overhemd met das en een donkere broek.

Omdat er geen bank was ging hij op een van de klapstoelen bij de kindertafel zitten en zette zijn aktetas op de lege stoel tussen hem en Helen. Het saaie gebouw en de niet fatsoenlijk gemeubileerde kamer stelden hem teleur. Hij had gehoopt dat Mido's familie beter in de slappe was zat. Maar er was geen bediende die de deur had opengedaan of thee had aangeboden. Naast een blauwe map stond een mok met het logo van een grote kerk in het centrum waar een restje koude koffie met melk in zat.

De moeder droeg vrijetijdskleren: een wit katoenen T-shirt en een blauwe joggingbroek van een van de jongens. Ze ging tegenover hem aan tafel zitten.

Meneer Na schraapte zijn keel. 'Dank dat u me vandaag wilde ontvangen. Ik kwam even langs om kennis te maken. Ik heb gehoord dat jullie pas uit Australië zijn teruggekeerd. En dat jullie dochter hier niet op school heeft gezeten.'

'Mido is in Seoel wel naar de kleuterschool en de eerste klas gegaan, hoor, maar daarna moesten we voor het werk van mijn man weer naar het buitenland. Ik heb erop gelet dat de kinderen hun Koreaans niet vergaten, met boeken en cassettebandjes. Mido is de jongste. Ze heeft een broer die op uw school zit en haar oudste broer gaat naar de middelbare school aan de andere kant van de stad.'

Die school kende de leraar. Zijn neef had er gesolliciteerd maar was afgewezen.